

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 maja 2018 r.

Pozycja 96

POSTANOWIENIE z dnia 5 kwietnia 2018 r. Sygn. akt Ts 143/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodniczący i sprawozdawca
Stanisław Rymar
Jarosław Wyrembak,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 4 stycznia 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej B.P.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 czerwca 2016 r. (data wniesienia) B.P. (skarżący) kwestionował zgodność art. 552 § 1 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim przepis ten pozbawia lub ogranicza stosowanie regulacji ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 2016, poz. 380, ze zm.) w sprawach ustalenia wysokości odszkodowania oraz zadośćuczynienia za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie, a tym samym pozbawia tymczasowo aresztowanego prawa do sprawiedliwej kompensaty szkód i krzywd wynikłych z wykonania niesłusznego tymczasowego aresztowania, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 41 ust. 5 i art. 45 Konstytucji. Ponadto skarżący kwestionował zgodność art. 558 k.p.k. w zakresie, w jakim pozbawia on lub ogranicza stosowanie regulacji ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1882, ze zm.; dalej: k.p.c.), w tym opisanej w niej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, z art. 41 ust. 5 i art. 45 Konstytucji.

Postanowieniem z 4 stycznia 2017 r. (dalej: postanowienie o odmowie) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Wskazał na brak związku pomiędzy wydanym w sprawie skarżącego orzeczeniem a zaskarżonymi art. 552 § 1 i 4 k.p.k. i podniósł, że skarżący nie określił, jak treść powyższych przepisów doprowadziła do naruszenia wskazanych w skardze konstytucyjnej praw i wolności. Zdaniem Trybunału, skarżący nie uprawdopodobnił również, by w jego sprawie doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu przez zaskarżony art. 558 k.p.k.

W zażaleniu z 23 stycznia 2017 r. (data nadania) skarżący zakwestionował postanowienie o odmowie w całości. Skarżący uznał, że Trybunał odmawiając nadania dalszego biegu złożonej przez niego skardze – naruszył art. 61 ust. 4, art. 53 ust. 1 pkt 1, art. 53 ust. 1 pkt 2 oraz art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), a także § 2, 3, 4, 16 i 17 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715). W zażaleniu wyrażono opinię, że skarżący w złożonych do Trybunału pismach procesowych wykazał, że w jego sprawie doszło do naruszenia prawa do sądu przez zaskarżony art. 558 k.p.k. Stwierdzono również, że niskie zadośćuczynienie przyznane skarżącemu przez sąd na podstawie art. 552 § 1 i 4 dowodzi jego niezgodności z przepisami Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Bada, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. W konsekwencji, Trybunał analizuje w szczególności te zarzuty zażalenia, które podają w wątpliwość trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący, wnosząc zażalenie, powinien zatem oprzeć zarzuty na uchybieniach, jakie – jego zdaniem – zasły przy wydaniu zaskarżonego postanowienia.

2. Zdaniem Trybunału kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przedstawione w zażaleniu nie podważają poczynionych w nim ustaleń.

2.1. Skarżący w złożonym zażaleniu nie odniósł się w żaden sposób do podstawy odmowy nadania biegu skardze w części dotyczącej zarzutów niekonstytucyjności art. 552 § 1 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.: dalej: k.p.k.), którą jest niewyczerpanie przesłanki z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

Należy przypomnieć, że w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego może być jedynie norma, na podstawie której wydane zostało orzeczenie lub decyzja naruszająca konstytucyjne prawa lub wolności (por. np. postanowienie TK z 13 listopada 2007 r., sygn. akt SK 40/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 137). W niniejszej sprawie opisany wyżej związek nie zachodzi, gdyż w postanowieniu z października 2015 r., które skarżący wskazał jako orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, Sąd Najwyższy nie rozstrzygał na podstawie zaskarżonego art. 552 § 1 i 4 k.p.k.

W związku z powyższym zażalenie – w części odnoszącej się do odmowy nadania dalszego biegu w zakresie badania zgodności art. 552 § 1 i 4 z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 41 ust. 5 i art. 45 Konstytucji – nie podlega uwzględnieniu.

2.2. Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut skarżącego, zgodnie z którym „Trybunał nieprawidłowo uznał, iż skarżący nie uprawdopodobnił stawianego w skardze zarzutu niezgodności art. 558 k.p.k. z Konstytucją”.

Trybunał przypomina, że skarga konstytucyjna jest dopuszczalna, o ile skarżący wskazuje konstytucyjne wolności lub prawa oraz uprawdopodobni ich naruszenie. Uprawdopodobnienie polega natomiast na wskazaniu sposobu naruszenia konstytucyjnych praw skarżącego przez zaskarżone przepisy aktu normatywnego. Dla spełnienia powyższego wymogu konieczne jest przede wszystkim sprecyzowanie normatywnej treści konstytucyjnych praw skarżącego. Dopiero wtedy możliwe jest sformułowanie zarzutu niezgodności aktu normatywnego z przepisami Konstytucji.

W niniejszej sprawie żaden z powyższych wymogów nie został spełniony. Trybunał zwraca uwagę, że w ramach uzasadnienia zarzutu naruszenia norm konstytucyjnych przez art. 558 k.p.k., w skardze konstytucyjnej wyrażono jedynie opinię, iż „zamknięta została skarżącemu droga do rozpoznania skargi na stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”, a także „ograniczone zostało jego prawo do sądu”. Skarżący nie odwołuje się w ogóle do normatywnej treści praw konstytucyjnych, których naruszenie zarzuca. Brakuje również wskazania jakichkolwiek argumentów uzasadniających twierdzenie, że przyjęte rozwiązanie ustawowe z art. 558 k.p.k. w sposób niedopuszczalny ogranicza konstytucyjne prawa skarżącego.

W związku z powyższym, Trybunał podtrzymuje stanowisko wyrażone w postanowieniu o odmowie nadania dalszego biegu, zgodnie z którym skarżący w złożonej skardze nie uprawdopodobnił, że w jego sprawie doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu przez zaskarżony art. 558 k.p.k.

Na marginesie Trybunał zauważa, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, ani z art. 45 Konstytucji, powołanego w skardze jako wzorzec, ani z art. 176 ust. 1 Konstytucji, wyrażającego zasadę, iż postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne, nie wynika prawo do złożenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienie z 11 września 2011 r., sygn.. akt Ts 83/13, OTK ZU 6/B/2013, poz. 606).

Trybunał podnosi również, że wbrew twierdzeniom skarżącego, ograniczenie w dostępie do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie wynika z treści art. 558 k.p.k. W zaskarżonym postanowieniu o odmowie Trybunał wskazuje, że powyższy przepis statuuje regułę, iż w sprawach o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie i niesłuszne zastosowanie środków przymusu, przepisy k.p.c. stosuje się tylko w kwestiach nieuregulowanych w k.p.k. Należy zauważyć natomiast, że w myśl art. 424^{1a} k.p.c. od wyroków sądu drugiej instancji, od których wniesiono skargę kasacyjną, oraz od orzeczeń Sądu Najwyższego skarga nie przysługuje, a orzeczenie Sądu Najwyższego wydane na skutek wniesienia skargi kasacyjnej traktuje się jak orzeczenie wydane w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi. Wynika to z faktu, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, zarówno w procesie karnym, jak i cywilnym, w granicach podstaw kasacyjnych bada zgodność orzeczenia z prawem. Art. 523 k.p.k. w ramach zarzutów kasacyjnych wymienia bowiem zarzut rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie wskazuje się, że chodzi zarówno o prawo karne materialne, jak i o prawo cywilne materialne czy procesowe (zob. D. Świecki, komentarz do art. 523 k.p.k., [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorpuka, wyd. 3, Warszawa 2018, s. 1225; postanowienie SN z 27 lipca 2005 r., sygn. akt II KK 54/05, Lex 152495). W związku tym, w sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie można w kasacji postawić zarzut obrazy przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 558 k.p.k. czy przepisów Kodeksu cywilnego z uwagi na cywilnoprawny charakter tego roszczenia (za: D. Świecki, komentarz do art. 523 k.p.k., teza 8, [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, Lex 2018). Ze złożonych do Trybunału pism procesowych wy-

nika jednak, że skarżący nie miał intencji skorzystania z przysługującego mu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, tj. kasacji od wydanego w czerwcu 2013 r. wyroku Sądu Apelacyjnego w W. Jak podkreślono w postanowieniu o odmowie, skarżący w żaden sposób nie wyjaśnił, dlaczego jego zdaniem z konstytucyjnego prawa do sądu wynika konieczność dochodzenia jego praw w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem wydanego orzeczenia, nie zaś w trybie przysługującej mu kasacji.

Trybunał zaznacza jednocześnie, że w zaskarżonym postanowieniu o odmowie nie ustalał, czy w rozpoznawanym stanie faktycznym pismo procesowe wniesione przez skarżącego do Sądu Najwyższego miało charakter kasacji, czy też skargi na stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Nie leży to bowiem w kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Z przedstawionych wyżej powodów – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o t.p. TK – Trybunał postanowił jak w sentencji.